

Handläggare
Ia Magnusson
Telefon: 08-508 20 122

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Allmänhetens insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare och om revidering av befintlig klausul för meddelarfrihet och meddelarskydd - remissvar

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har i ett tjänsteutlåtande föreslagit en komplettering av Stockholms stads program för upphandling och inköp i form av riktlinjer och en standardklausul för att säkerställa allmänhetens insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Förvaltningen ställer sig i stort positiv till föreslagna riktlinjer och standardklausul, men anser dock att förslaget inte fullt ut motsvarar de krav som uppställs i kommunallagen (KL). Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande över stadsledningskontorets tjänsteutlåtande från ett begränsat antal remissinstanser, varav Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är en. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 juni 2017.

Ärendet

I KL finns krav på kontroll och uppföljning av kommunala angelägenheter som har lämnats över till en privat utförare (KL 3 kap 19 §). Där fastställs också att en kommun som sluter avtal med

en privat utförare ska genom avtalet tillförsäkra sig information som möjliggör allmänhetens insyn i verksamheten (KL 3 kap 19 a §). Slutligen finns också en bestämmelse som anger att kommunfullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare (KL 3 kap 19 b §).

Stadsledningskontorets förslag integrerar lagens krav på insyn i upphandlad verksamhet i Stockholms stads program för upphandling och inköp. Detta sker i form av kompletterande riktlinjer och en avtalsklausul som syftar till att säkerställa allmänhetens insyn i de kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Riktlinjerna ska utgöra stöd för de nämnder och bolag som lägger ut driften av kommunala angelägenheter på privata utförare. Riktlinjerna är framåtsyftande och påverkar inte befintliga avtal. Avtalsklausulen är en nödvändig förutsättning för att säkra insynen då privata utförare inte lyder under offentlighetsprincipen och information hos utförarna som utgångspunkt därför inte är offentlig. Vad gäller kravet på program med mål och riktlinjer för sådana kommunala verksamheter som utförs av privata utförare framhåller stadsledningskontoret att KL inte förutsätter att en kommun tar fram ett helt nytt program med mål och riktlinjer.

Förslaget innefattar även en revidering av den klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd som sedan tidigare funnits i Stockholms stads program för inköp och upphandling. Klausulen har nu anpassats och kompletterats utifrån ny lagstiftning som utökar skyddet för privat anställda i offentligt finansierad verksamhet. I sin nya utformning innehåller klausulen krav på interna rutiner som möjliggör för anställda att slå larm om allvarliga missförhållanden. Den innehåller också vite för det fall utföraren inom föreskriven tid inte redovisar ovan nämnda rutiner och viss annan dokumentation kopplad till denna, och/eller om rutinen/dokumentation befins bristfällig. Det föreslagna vitet är satt till 10 000 kr per kalendervecka med ett tak om 100 000 kr per år.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i stort positiv till stadsledningskontorets förslag. De föreslagna skrivningarna är relevanta och välavvägda.

Förslaget implementerar dock utifrån förvaltningens bedömning enbart reglerna i KL 3 kap. 19 – 19 a §§. Det framgår av förslaget att detta inriktar sig på att möjliggöra uppföljning och kontroll samt allmänhetens insyn. Ett annat syfte är att stärka meddelarfrihet och meddelarskydd för privat anställda i offentligt finansierad verksamhet. Förvaltningen finner det oklart om förslaget är avsett att även omfatta bestämmelsen i 3 kap. 19 b § som stadgar att ett program med *mål och riktlinjer* för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska antas av kommunfullmäktige för varje mandatperiod. Ett sådant program utgörs enligt förvaltningens mening av något annat än möjlighet till uppföljning/kontroll och insyn.

Av proposition 2013/14:118 s. 52 framgår bl.a. att det rör sig om ett separat program som enbart omfattar de privata utförarna (d.v.s. inte ett övergripande program som omfattar all verksamhet inom ett visst område oavsett driftsform). De mål som fullmäktige antar ska enligt propositionen (s. 53) vara:

”tydliga men av övergripande karaktär. Vid formulerandet av mål finns även anledning att beakta om de bör vara uppföljningsbara. I denna del är det enligt regeringens mening dock viktigt att beakta risken för alltför detaljerade mål och för en styrning som enbart fokuseras på faktorer som enkelt kan kvantifieras. Kravet på att anta riktlinjer innebär att tydliga kriterier behöver anges för hur fullmäktiges mål ska uppnås. Utredningen har anfört att det är viktigt att behovet av riktlinjer analyseras både från ett struktur-, process- och resultatperspektiv.”

Av propositionen framgår att programmet ska vara inriktat på verksamhetsmål och uppföljningen av dessa. Förvaltningens uppfattning är att Stockholms stads program för upphandling och inköp inte är inriktat på resultatet av den upphandlade verksamheten, utan att det beskriver hur inköpsarbetet ska bedrivas. Kravet i KL 3 kap. 19 b § uppfylls därför inte genom stadsledningskontorets förslag.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret, dnr 104-2088/2016.